

Polska: Ekspert ONZ ds. praw człowieka wyraża obawę, iż erozja wolności w dziedzinie kultury zagraża bogactwu życia kulturalnego w Polsce

GENEWA / WARSZAWA (5 października 2018) – Ekspert ONZ ds. praw człowieka stwierdza, że podejmowane obecnie oficjalne próby stosowania wstecznej „inżynierii” kulturowej zaprzeczają dotychczasowe osiągnięcia Polski w tworzeniu dynamicznego życia kulturalnego.

Należy również podważyć jeden z najistotniejszych mitów, według którego polska kultura jest „jednolita”, stwierdza Specjalna Sprawozdawczyni w dziedzinie praw kulturalnych Karima Bennoune w oświadczeniu na zakończenie 12-dniowej wizyty w Polsce.

Specjalną Sprawozdawczynię zaniepokoiły doniesienia o stosowaniu określenia „antypolski” w odniesieniu do Polaków wyrażających poglądy odmienne od poglądów rządu i partii rządzącej. „Polska tożsamość nie należy do jednej grupy ani wyłącznie do przedstawicieli jednego światopoglądu, lecz do wszystkich polskich obywateli. Szeroka gama spojrzeń, punktów widzenia i poglądów – od reprezentowanych przez awangardowych reżyserów teatralnych, po te wyrażane przez tradycyjnych członków kleru – a także żywe debaty, których doświadczyłam w Polsce, stanowią źródło jej kulturowego bogactwa”.

Podobnie jak wiele innych krajów, Polska doświadcza obecnie polaryzacji politycznej i kulturowej, podczas gdy Rząd RP dąży do wypromowania ekspresji kulturowej zgodnej ze światopoglądem jego członków, stwierdziła Pani Karima Bennoune. Wielu rozmówców Specjalnej Sprawozdawczyni zgłaszało obawy dotyczące wpływu Kościoła Katolickiego na edukację, politykę i porządek publiczny, w tym na kwestie mające duże znaczenie dla korzystania z praw kulturalnych bez dyskryminacji. „Przestrzeżenie zagwarantowanego przez Konstytucję RP rozdziału państwa i religii ma krytyczne znaczenie”, stwierdziła Sprawozdawczyni.

Niepokój Pani ekspert wzbudził wzrost znaczenia i agresywności w Polsce pewnych skrajnie prawicowych ugrupowań nacjonalistycznych, a także grup i mediów fundamentalistów chrześcijańskich. „Szczególnie niepokoi uznawanie niektórych z tych dyskryminujących i wykluczających poglądów za normalne, w tym fakt wyrażania takich poglądów przez niektórych urzędników państwowych bez żadnych konsekwencji”.

Dane z badań opinii publicznej wskazują, że debaty dotyczące nowelizacji ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej mogły przyczynić się do upowszechnienia mowy nienawiści, w szczególności o charakterze antysemitycznym i wyrażania jej w sposób bardziej otwarty i publiczny.

„Z uwagi na zbliżającą się setną rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę, przypadającą na listopad 2018 r. – w związku z którą wielu Polaków odczuwa uzasadnioną dumę - wzywam Rząd RP do podjęcia działań w celu zagwarantowania, że obchody tego ważnego wydarzenia będą miały charakter integrujący, a nie wykluczający, a także do nieutożsamiania dyskryminacji z patriotyzmem”, stwierdziła Pani Bennoune.

Specjalna Sprawozdawczyni uznała, że prawa kobiet znajdują się w samym sercu szeroko zakrojonych działań na rzecz kultury równości w Polsce. „Dyskurs antyaborcyjny podczas debaty dotyczącej projektu ustawy antyaborcyjnej wzmocnił stereotypowe postrzeganie kobiet w kulturze. Publiczna działalność kobiet, w tym Czarne Marsze, pomogły stawić czoła tym stereotypom”.

Specjalna Sprawozdawczyni wyraziła również obawy dotyczące braku szczególnej ochrony prawnej osób LGBT w polskim prawie. „Nadal występuje mowa nienawiści skierowana przeciwko osobom LGBT, w tym w odniesieniu do organizowanych przez społeczność LGBT wydarzeń kulturalnych, i należy jej przeciwdziałać poprzez edukację przeciw dyskryminacji”, stwierdziła Pani Sprawozdawczyni.

Zdaniem Specjalnej Sprawozdawczyni „poszanowanie Konstytucji RP i ochrona niezawisłości sądów należą do najważniejszych działań niezbędnych dla zapewnienia praw kulturalnych”.

Specjalna Sprawozdawczyni uważa, że „osiągnięcia Polski w zakresie ratyfikacji międzynarodowych traktatów i regionalnych instrumentów prawnych dotyczących praw człowieka i kultury są wybitne”. W praktyce potrzebne są jednak dalsze działania, by skutecznie wdrożyć zawarte w nich normy międzynarodowe.

Specjalna Sprawozdawczyni przedłoży szczegółowe sprawozdanie oraz zalecenia podczas jednej z przyszłych sesji Rady Praw Człowieka ONZ.

KONIEC

***Pani Karima Bennoun** została powołana do pełnienia funkcji [Specjalnej Sprawozdawczyni ONZ w dziedzinie praw kulturalnych](#) w październiku 2015 r. Pani Bennoun wychowała się w Algierii i w USA. Jest profesorem prawa i pracownikiem naukowym w Martin Luther King, Jr. Hall w Davis School of Law na Uniwersytecie Kalifornijskim, gdzie prowadzi zajęcia z praw człowieka i prawa międzynarodowego. Pani Bennoun zajmuje się prawami człowieka od ponad 20 lat.*

Specjalni Sprawozdawcy są częścią mechanizmów Rady Praw Człowieka zwanych [procedurami specjalnymi](#). Procedury specjalne, które obejmują największą grupę niezależnych ekspertów w systemie Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych, to zbiorcza nazwa niezależnych mechanizmów wyjaśniających i monitorujących. Osoby pełniące mandat w ramach procedur specjalnych to niezależni eksperci w dziedzinie praw człowieka wyznaczeni przez Radę Praw Człowieka do pełnienia misji związanych z sytuacją w określonym kraju lub zagadnieniami tematycznymi w różnych regionach świata. Ekspertów nie zatrudnia ONZ i są oni niezależni od wszelkich rządów i organizacji. Swoją misję pełnią wyłącznie we własnym imieniu, przy czym nie otrzymują wynagrodzenia za wykonywaną przez siebie pracę.

Krajowa strona poświęcona prawom człowieka ONZ

- [Polska](#)

*W sprawie pytań, w tym **pytań ze strony przedstawicieli mediów**, prosimy o kontakt:*

***W Polsce (podczas wizyty i po jej zakończeniu):** z Panią Johanne Bouchard (+ 41 79 444 48 28 / jbouchard@ohchr.org) lub drogą mailową pod adresem srculturalrights@ohchr.org.*

*W sprawie **zapytań ze strony przedstawicieli mediów** dotyczących innych niezależnych ekspertów ONZ, proszę kontaktować się z:*

Panem Jeremy Laurence, Prawa Człowieka ONZ – Biuro ds. kontaktów z mediami (+41 22 917 9383 / jlaurence@ohchr.org)

*W bieżącym roku przypada **70. rocznica uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka** przez ONZ w dniu 10 grudnia 1948 r. U podstaw Powszechnej Deklaracji, przetłumaczonej na rekordową liczbę 500 języków, leży zasada, że „wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i swych praw”. Deklaracja nadal jest znaczącą*

*dla każdego z nas, każdego dnia. W celu upamiętnienia 70. rocznicy uchwalenia tego niezwykle istotnego dokumentu, a także by zapobiec stopniowej utracie znaczenia jego kluczowych zasad, wzywamy ludzi na całym świecie, aby **stanęli w obronie praw człowieka**: www.standup4humanrights.org.*

Materiały do wykorzystania na Państwa witrynach i w mediach społecznościowych:

Najważniejsze informacje o naszych komunikatach prasowych dostępne są na wymienionych poniżej profilach praw człowieka ONZ w mediach społecznościowych. Proszę zatagujcie nas stosując odpowiednie nazwy użytkownika:

Twitter: @UNHumanRights

Facebook: [unitednationshumanrights](https://www.facebook.com/unitednationshumanrights)

Instagram: [unitednationshumanrights](https://www.instagram.com/unitednationshumanrights)

Google+: [unitednationshumanrights](https://plus.google.com/+unitednationshumanrights)

Youtube: [unohchr](https://www.youtube.com/unohchr)